

БУКТИЊА

НАРОДНОГ ГОВОРА

Избор из српске народне књижевности

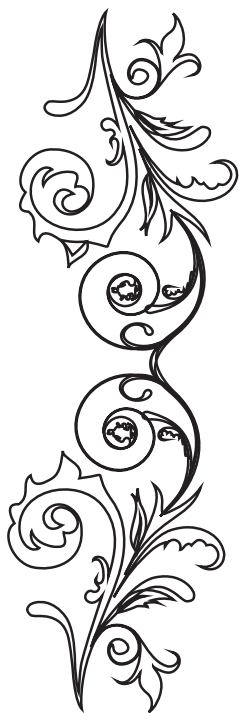
српске народне умотворине (загонетке и одгонетке, пословице, изреке, тужбалице, ругалице, лагарије), српске народне епске песме, српске народне лирске песме, српске шаљиве народне песме, српске народне породичне песме (божићна, лазаричка, ђурђевска, спасовска, додолска, сватовска, почашничка – здравица, коледарска), српске шаљиве народне приче

друго издање

Нови Сад, 2018.

СРПСКЕ НАРОДНЕ УМОТВОРИНЕ

ЗАГОНЕТКЕ И ОДГОНЕТКЕ

Бијело је, сир није; репато је, миш није; со лиже, во није.

(Рошква)

Божје саздање, људско створење, змија оседлана.

(Мосӣ преко воде)

Гвозден сједи у лугу у гвоздену клобуку, сузе му капљу уз јелову кацу.

(Казан)

Два дола суподола, међу њима змај лежи, ђе змај лежи ту трава не расте.

(Ваӣра међу цејаницама грвеӣа)

Зими служи, а љети зубе кеси.

(Саонице)

Из меса изишло, а месо није; млогу штету и асну
починило, а томе криво није.

(Перо)

Кући иде, а у гору гледа.

(Пушка)

На царевићу без узла кошуља.

(Јаје)

Навр' пласта шака шаша.

(Коса на љави)

Од земље се диже, а не може се дигнути.

(Клујко)

Отац у колијевци, а син у сватовима.

(Чокој̄ и вино)

Пуна греда бијели пера.

(Зуби)

Пуна тепсија златних кошчица.

(Звезде)

Пун брег бубрега.

(Хлебови у њећи)

Пуче пушка на леду, оде пара чак до цара.

(Писмо)

Рогом пије, рогом једе, рогом Богу славу даје.

(Пијевац)

Сам лончић у пољу ври.

(Мравињак)

Сивац море прескочи ни копита не скваси.

(Месец)

Сједе на врага, оде без трага.

(Лађа)

Скочи срна иза трна, ђе се свила, ту и умрла.

(Варница)

ПИТАЛИЦЕ

Питали кнеза:

- Какву тајну људи крију?
- Ону коју не знају.

Питао син оца, кад је по свету хтео поћи:

- Од шта ми се ваља највише чувати?
- Од туђе муке.

Питали миша:

- У којем се селу најбоље живи?
- У оном где нема мачака.

Питали сељани вука:

- Бојиш ли се паса?
- Не бојим, ал' ми није мило да на мене лају.

Питали пса:

- Зашто много лајеш?
- Другог заната не знам.

Питали вука:

- Кад је највише зима?
- Кад се зора рађа.

Шта се најлакше може изгубити?
Здравље.

Питали човека:

- Шта се не може сакрити?
- Кашаљ.

Питали ђаци учитеља:

- Који је занат најмучнији на свету?
- Поштена човека и књижевника.

Питао магарац ђака:

– Па, шта ћеш ти бити кад непрестано учиш?

– Не знам шта ћу бити, али знам да нећу бити ма-
гарац.

ИЗРЕКЕ

Пријатељ је цвет једног тренутка и плод времена.

Пријатеља можеш имати једино ако си пријатељ.

Не жалости човека сиромаштво, већ жеља.

Сваки човек је дете својих поступака.

Кад тражите савет, размислите о могућности његовог прихватања.

Ко непријатељу опрашта, пријатеља добија.

Лакше је пријатеља добити, нег' сачувати.

Мали дужник, мали непријатељ – велики дужник, велики непријатељ.

Не ваља пријатељство којим Бога вријеђаш.

Од пријатеља буде најчешћи непријатељ.

Послије Бога ништа није боље од добра пријатеља.

Рђав комшија – велико је зло.

Сита (госта) частити и богата (пријатеља) даривати, тешко је.

Теже је пријатељство задржати, него започети.

У невољи се познаје право пријатељство.

Фала је први корак пријатељства.

Храброст се познаје у бици, пријатељство у нужди, а мудрост у љутини.

Човјек тек онда позна пријатеља, кад га изгуби.

Што више среће, то више пријатеља.

ПОСЛОВИЦЕ

Ако имаш маказе, не хватај ватру рукама.

Ако их не можеш победити, придружи им се.

Ако ми не можеш помоћи, немој ми одмагати.

Ако у старости желиш одмор, мораш у младости унети напор.

Без друштва нема јунаштва.

Бежи куд ти је воља, од себе не можеш побећи.

Боља је своја проја него туђа погача.

Боље је свашта јести него свашта говорити.

Боље је своје јаје него туђа кокош.

Боље је умети него имати.

Боље празна кеса него празна глава.

Боље је оградити се добрим комшијом него добром оградом.

Боље је бити слеп очима него слеп памећу.

Боље сув хлеб с поштењем него колач с непоштењем.

Бољи је добар глас него златан пас.

Боље џаба седети него џабе радити.

Добар као добар дан у години.

Да је памет до суда као од суда.

Док памет дође, благо прође.

Благо тетице, братове сестрице.

Ако је кућа накриво, управо дим излази.

БРЗАЛИЦЕ

Поп копа боб, ко покопа попу боб у Велики петак
на Петровдан.

Злокотлокрп и злокотлокрповица имају шесто-
ро злокотлокрпчића.

Црн јарац, црн трн, црн брсти трн!

Јаворов јарам, јаворова ралица, рало дрво јаво-
рово.

Около додо водо потоком топовском рову.

Павте и под павтама потпавтак и под потпавтком
потпавтак.

ТУЖБАЛИЦЕ

С ЈАДОМ САМ ТИ НА ДВОР ДОШЛА

С јадом сам ти на двор дошла,

јад је мене!

Да обиђем бона тебе,

боре доме!

И да питам јадна тебе,

много јадна!

С чим си ми се ти понио,

добар доме!

Е си дворе саградио,

граде доме!

Нове дворе самотворе,

само јадна!

Па сам јутрос доранила,

ишла у јад!

Да те, доме, с јадом питам,

дуго јадна!